

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

oponent

P O S U D E K

díplomové práce Víta Pošváře

„Promlčení a prekluze – porovnání právní úpravy dle z. č. 40/1964 Sb. a z. č. 89/2012 Sb.“

Problematika promlčení a prekluze je problematikou mnohem více praktickou než teoretickou. Přitom je v právní nauce i v judikatuře poměrně široce rozpracována, v důsledku čehož při její analýze žádný autor v zásadě nemůže počítat s tím, že přijede s něčím převratným. Jistou výjimku ve prospěch naděje na nové myšlenky přináší právě fakt, že tu je nový občanský zákoník (NOZ) a že promlčení neupravuje zcela shodně s úpravou občanského zákoníku předchozího (SOZ).

Autor předložené diplomové práce si, jak sám v úvodu naznačuje, ambice na předestření převratných myšlenek nečiní. Přesto, a to je první pozitivum práce, nezřídka se neomezuje jen na to, co si někde přečetl, a snaží se nad popisovanými problémy samostatně uvažovat.

Za další klad práce lze označit její v zásadě rozumnou systematiku. Po kratších úvodních výkladech, které jsou věnovány obecným otázkám významu času v občanském právu a významu promlčení a prekluze v právu vůbec, autor přistupuje k hlavní materii, jíž je promlčení. V tomto rámci se nejprve rozebírá předchozí právní úprava promlčení, jak byla obsažena v různých zákonech, zejména pak se změřením na úpravu SOZ. Na to navazují výklady o promlčení v NOZ, a to v jeho systematice, tj. v pořadí: všeobecná ustanovení, délka promlčecí lhůty, běh promlčecí lhůty a obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty. Přírozně mnohem kratší je pak druhá meritorní část práce, věnovaná prekluzi. Zde se po krátkém porovnání systematiky úpravy SOZ a NOZ traktují otázky obsahu těchto dvou úprav.

Mám-li zůstat ještě chvíli u chválení, zasluhuje též vyzdvihnout, že autor v dimenzích možných nároků na diplomové práce látku vyčerpává v celé její šíři, že ji prezentuje na základě velmi slušné práce s prameny a ve formě kultivovaného literárního projevu.

Pokud jde naopak o kritiku, která je v mém postavení oponenta mým prvořadým úkolem, mám velmi málo obecných připomínek a poněkud více připomínek k jednotlivostem, byť u naposled jmenovaných jde nejednou spíše o otázky do diskuse, kterou očekávám v rámci obhajoby.

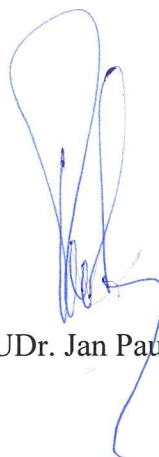
Z obecného hlediska práci příliš nezdobí (s výhradou toho, co jsem uvedl na počátku pochval) její značná popisnost, a to jak ve vztahu k legislativním textům, tak ve vztahu k pramenům, z nichž se čerpá. Jde ovšem o popisnost, která je u diplomových prací obvyklá a jejíž míra v daném konkrétním případě nedosahuje ani průměru diplomových prací. Shora pronesenou chválu práce s prameny pak modifikuje výtkou, že nejednou autor cituje obecně kolektivní práci, aniž reflektuje, kdo je skutečným autorem citované myšlenky (což by někdy mohlo čtenáře mást). Konečně, i když se klade otázka, zda to je ještě výtkou obecná, nemohu souhlasit s autorovým všeobecným axiologickým přístupem k NOZ vyjádřeným v závěru práce (na str. 54). Přinejmenším jako nepřipadné lze totiž podle mého názoru považovat tvrzení, že úprava promlčení a prekluze v NOZ je „jednoznačně krokem kupředu“, když (jak ostatně z dalších řádků vyplyne) vyvolává ještě mnohem více otázek, resp. problémů, než vyvolávala úprava SOZ. Jako ještě mnohem méně případné pak považuji tvrzení o tom, že očekávání bezchybného zákona je známkou naivity; naopak, chyby, které se v zákonech v posledních letech vyskytují a kterých je v NOZ nepřeberné množství, jsou projevem neschopnosti a lajdáctví autorů těchto zákonů, kteří jsou sami možná naivní ve své představě, že jsou dostatečně kvalifikováni k tomu, co v legislativě činí.

Co se týče jednotlivostí, je třeba (i v návaznosti na právě uvedené) autora (ke str. 17) upozornit, že jakkoli Eliáš v době příprav NOZ tepal „nešvar“ vícekolejnosti úpravy promlčení, sám se na něm v dobách ještě dřívějších velmi aktivně podílel. Dále, myšlenka o nemožnosti „absolutizovat“ nepromlčitelnost vlastnického práva s ohledem na vydržení (str. 24) má původ u Knappa, není však správná, neboť vydržením vlastnické právo původního vlastníka zaniká, což samozřejmě nemá s promlčením (kromě běhu času) nic společného. Jen jako neobratnou autorovu formulaci (ovlivněnou zřejmě NOZ) lze považovat (na str. 31) větu, „stará právní úprava zakládala na principu, že pokud je právo promlčeno a dlužník vznese námitku promlčení...“; před vznesením námitky promlčení totiž právo ještě promlčeno nebylo. První a zcela zásadní otázkou do diskuse (ke str. 32) je, zda lze skutečně považovat za zpřesnění pravidlo NOZ, v souladu s nímž v případě promlčení práva není dlužník povinen plnit. Další otázkou (ke str. 40) je, zda se sjednání kratší či delší promlčení lhůty týká skutečně vždy jen subjektivní promlčecí lhůty. S tím pak souvisí též otázka (ke str. 42 an.), za jaké lhůty autor považuje lhůty uvedené v § 631a násl. NOZ. Konečně poslední z dotazů

(tentokrát ke str. 41) se týká toho, zda by neomezená autonomie vůle při stanovení délky promlčecí lhůty nevedla k možné faktické negaci promlčení jako takového, aniž by na tom Tichým zmiňované principy dobré víry a dobrých mravů co spolehlivě měnily, resp. pokud by měnily, pak ve prospěch další nejistoty, co se vlastně smí a co už nikoli. Naopak s Tichým, na rozdíl od autora (str. 45 – 46), souhlasím v tom, že pojem „mimosoudní jednání“ je (jistě nikoli fádní, nýbrž) vágní a bude v praxi vyvolávat další obtíže. Poslední dílčí připomínku mám ve formě nesouhlasu s názorem (na str. 49), že byla v SOZ využívána prekluze často a navíc pod motivací ochrany socialistického sektoru; prekluze hrála v SOZ vždy menší roli než promlčení a socialistický sektor byl chráněn arci jinak než několika ustanoveními SOZ.

Navzdory všem shora uvedeným připomínkám, resp. právě s ohledem na to, co tvoří jejich obsah, mohu uzavřít, že nijak nesnižují kvalitu posuzované diplomové práce. Tu považuji za práci, která je kvalitní, v některých ohledech nadprůměrná, přičemž z jejího obsahu jasně plyne, že si autor bezpečně osvojil zkoumanou materii, že s touto materií umí též velmi dobře pracovat a výsledky své práce adekvátně prezentovat. Předložená práce tedy nepochybně splňuje všechny požadavky kladené na diplomovou práci, a proto doporučuji, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 11. května 2014

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.